

De transitie van man naar vader

Door Werkplaats SAMEN -

Reino Petrona GGD Holland Midden, Nicole van Kesteren TNO, Fieke Pannebakker TNO

Stereotype verwachtingen over vaders laten weinig ruimte aan vaders om zélf te ontdekken wat voor ouder ze willen zijn. Het leernetwerk Vaderschap vraagt aandacht voor de impact van ouderschap op mannen.

‘Ik zei altijd: “Mijn vrouw is zwanger en wij zijn in verwachting.” Maar toen we zo’n babybox kregen met gratis spulletjes, zat er niets bij voor mij als vader’, vertelt Reino Petrona. Reino’s ervaring is niet uniek. Veel mannen voelen zich niet serieus betrokken als ouder. Zorg, informatie en begeleiding richt zich voornamelijk op moeders. ‘Voor mij als vader verandert mijn leven ook, maar daarvoor is weinig aandacht. Anderzijds krijg ik wel de formulieren toegestuurd voor de kinderopvangtoeslag’, zegt Reino.

Erkennen van (het belang van) vaders in de opvoeding vormde daarom het speerpunt van het [leernetwerk Vaderschap](#). Want vaders zoeken naar hun aandeel en hebben last van stereotypering. Wat vervolgens ook moeders aangaat, van wie vaker wordt verwacht dat ze de zorg delen.

Identiteit

Dat vaders zoeken naar hun rol, past bij de tijdsgeest, stelt TNO-onderzoeker Nicole van Kesteren vast. ‘De overheid verlangt meer arbeidsparticipatie van vrouwen, maar werkgevers maken het niet altijd eenvoudig voor mannen om minder te werken. Heersende gendernormen en -waarden bevestigen zo subtiel dat vrouwen meer zorgen en mannen het geld binnenbrengen.’ Volgens Nicole laat recent kwalitatief onderzoek zien dat mannen en vrouwen vóór geboorte van hun kind gelijke zorgverdeling nastreven, maar in de praktijk het stereotype beeld volgen.

Die uitkomst komt deels voort uit het gebrek aan aandacht voor de impact van vaderschap, denkt Nicole: ‘Wat doet die transitie naar vader zijn met jou als man en partner? Wat betekent het voor de (gelijkwaardige?) zorgverdeling tussen partners?’

Reino praatte en praat er regelmatig over met een beste vriend – zijn eigen vader was grotendeels afwezig in zijn opvoeding. Zo wilde hij niet zijn, maar hoe dan wel? Bovendien ontdekte hij tijdens de [inspiratiebijeenkomst](#) die het leernetwerk Vaderschap organiseerde in najaar 2019, dat hij verschillende vaderrollen heeft. ‘Ik ben stiefvader van een 21-jarige adolescent, biologisch vader van mijn 10-jarige dochter en pleegvader voor het 11-jarige nichtje van mijn vrouw. Voor hen ben ik vader, maar voor alle 3 wel net een beetje anders.’ Zo merkt hij dat hij minder streng is voor zijn pleegdochter dan zijn vrouw, terwijl hij te boek staat als degene met de meest strikte regels.

Verjaardagstaart

Voor de omgeving is zijn vaderschap niet altijd vanzelfsprekend. ‘Jarenlang heb ik mijn stiefzoon getroost als hij nachtmerries had, ik bracht hem heel vaak naar school, maar op z’n verjaardag sneed zijn biologische vader bij mij thuis, de door mij gekochte taart voor mijn stiefzoon aan. Ik snapte het, maar het voelde niet als erkenning voor mijn stiefvaderschap.’

Mijn vaderschap was voor m'n omgeving niet altijd vanzelfsprekend

Dat de aandacht tijdens de zwangerschap uitgaat naar de aankomend moeder, begrijpt hij best. 'Mijn vrouw had last van allerlei ongemakken, dan ga ik niet ook nog eens beginnen over welke vader ik wil zijn. Maar stel als wijkverpleegkundige of jeugdarts mij simpelweg de vraag waaraan ik behoefte heb. Nu werd ik op het consultatiebureau niet eens aangekeken. Attendeer mij op het bestaan van die leuke podcast over vaderschap, zoals ik laatst zelf ontdekte.'

Nicole beaamt het belang aandacht van zorgprofessionals voor vaders, maar vindt ook dat de overheid bewuster moet investeren in het belang van vaderschap. De wet WIEG noemt zij een mooie eerste stap. Deze Wet Invoering Extra Geboorteverlof regelt sinds 1 juli 2020 dat vader aanvullend verlof kunnen opnemen tegen 70 procent van het salaris. 'Maar wat als dat in een huishouden financieel niet kan? Dan krijg verschil tussen vaders met hogere en lagere inkomens en dus in welke lagen van de bevolking vaders vanaf het begin volwaardig kunnen meedraaien.'

Gunstige invloed

Dat vaders belangrijk zijn in de opvoeding blijkt uit divers onderzoek. Nicole: 'Vaders dagen kinderen op een andere manier uit en hebben zo een gunstige invloed op hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Als de vader meer tijd alleen met zijn kind doorbrengt op een zorgdag, heeft dat gunstige gevolgen voor het welzijn van beide partners, voor de relatie tussen partners, voor het kind én de arbeidsparticipatie van vrouwen.'

Het leernetwerk Vaderschap organiseerde afgelopen tijd enkele bijeenkomsten, waaruit onder meer de behoefte aan een gesprekstoel over vaderschap duidelijk werd: de Vaderschapsschijf met daarin bijvoorbeeld erkenning, verantwoordelijk zijn, persoonlijke verandering, vaderliefde. Het idee is om deze Vaderschapsschijf verder te ontwikkelen om de positieve ontwikkeling, de zichtbaarheid, het belang van vaderschap te stimuleren.

Wees je bewust van verschillende rollen als ouders

Reino bekent dat hij in de meer stereotype rol past. 'Toen ons pleegkind kwam, is mijn vrouw minder gaan werken. En ik laat mijn kinderen echt niet zomaar winnen bij een spelletje.' 'Dat is niet erg', vult Nicole aan, 'als je je maar bewust bent van de verschillende rollen en er ruimte is voor beide partners om deze op een positieve en eigen wijze in te vullen. Zonder waardeoordeel over welke invulling beter is.'

1 ding moet je in elk geval niet doen, waarschuwt Reino: 'Doe niet alsof we er niet zijn. Bij een geboorte ontstaan er altijd 2 ouders.' Nicole sluit daarop aan: 'En er zijn diverse groepen vaders, afhankelijk van de situatie en de sociaal-culturele achtergrond. Dus bevorder betrokken

vaderschap vooral niet slechts met 1 aanpak.'